

Jaarverslag 2016

Stichting Kasteel Amerongen

Datum: 15-06-2017

Inhoudsopgave

<u>Hoofdstuk</u>	<u>Pagina</u>
0. Algemeen	2
In Memoriam	3
Bestuursleden	3
1. Het Huys als Museum	
Publieksbereik	4
2. Activiteiten 2016	5
3. Ontwikkelingen per domein	6
4. Fondsen	24
5. Bestuur	25
6. De organisatie	25-26

0. Algemeen

Het jaar 2016 kan worden gekarakteriseerd als een jaar van herstel en wederopbouw, na de precaire financiële situatie die de jaren 2011 t/m 2015 kenmerkte.

Door de van provinciewege verstrekte langlopende lening konden enkele aflopende leningen worden afgelost, waarmee de acute financiële crisis die dreigde, kon worden afgewend. Zo kon gedurende het jaar 2016 – voor het eerst sedert de hernieuwde openstelling in 2011- de aandacht worden gericht op de kerntaak van bestuur en organisatie, nl. ontwikkeling van een duurzame exploitatie van Huys, bijgebouwen en tuin.

Die missie is in 2015 als volgt geformuleerd:

Het levend houden van het cultureel erfgoed Kasteel Amerongen door middel van actief en duurzaam beheren van, én een actuele betekenis geven aan de unieke combinatie van het kasteel, de tuin en de collectie van de bewoners, die een belangrijke rol speelden in de Europese geschiedenis.

De belangrijkste ontwikkelingen over 2016 zijn:

- * een opnieuw sterk gegroeid publieksbereik (naar 37 267 bezoekers), een stijging met bijna 30% ten opzichte van 2015;
- * de goed bezochte themarondleiding *Sterke vrouwen van Amerongen*, met o.a. de beroemde brieven uit de 17^e eeuw van Margaretha Turnor aan Godard van Reede;
- * het afsluiten van een 10-jarig contract met De Buitenplaats voor huur van de bijgebouwen (koetshuis, stallen en garage), waardoor een gezonde financiële basis is gelegd voor langere tijd;
- * uitbreiding van het vrijwilligersbestand van 150 naar plm. 180;
- * voor het eerst sinds vele jaren zijn er weer enkele huwelijken gesloten in het Huys;
- * medio 2016 werd bericht ontvangen dat Kasteel Amerongen benoemd was als (enig) erfgenaam in de nalatenschap van dhr. en mevr. Bentinck te Zürich, het bestuur is hen hiervoor zeer erkentelijk.

Bestuur en directie zijn de vrijwilligers en de kleine vaste staf zeer erkentelijk voor hun inspanning gedurende het verslagjaar. Deze erkentelijkheid strekt zich ook uit tot de externe partijen die behulpzaam waren (provincie Utrecht, gemeente Utrechtse Heuvelrug, collega-musea).

In memoriam

Op 15 april 2016 bereikte ons het droeve bericht dat dhr. Siegfried Bentinck te Zürich was overleden en enkele maanden later, nl. op 28 juli 2016 ontvingen we een identiek bericht met betrekking tot zijn vrouw, mw. Christine Bentinck. Zij waren de laatsten van de generatie (schoon-)kinderen van adjudant Sigurd von Ilseman en zijn echtgenote Elizabeth Bentinck. Het bestuur herdenkt hen met respect; hun betrokkenheid bij restauratie, behoud en het functioneren van het kasteel was groot. Het door dhr. Bentinck geschreven boekje met herinneringen is een kostbaar kleinood dat bij vrijwilligers en publiek veel van de wetenswaardigheden over de familie levend houdt.

Bestuursleden

In 2016 heeft mw. Ellen Wilbrink het bestuur verlaten wegens periodieke aftreding. Zij was bestuurslid sedert 2012; haar bijdrage was specifiek gericht op fondsenwerving.

Het bestuur is haar erkentelijk voor haar inzet gedurende deze jaren. Het bestuur heeft van haar- en van de in 2015 afgetreden bestuursleden de heren J. Janssen en J. van Bergen- afscheid genomen tijdens een bezoek in juni 2016 aan Kasteel Middachten (het Huis van de zoon van de Heer van Amerongen Godard van Reede, nl. Godard van Reede van Ginkel).

Per 31 december 2016 was de samenstelling van het bestuur als volgt:

Dhr. mr. J.A. Moolenburgh, voorzitter
Dhr. drs. C.J. Beuving, penningmeester
Mw. ir. J.S.A. de Brauwere
Dhr. J.L. Herremans, secretaris
Dhr. dr. G.H.S. von Ilseman
Mw. dr. E.A. Sijmons

Amerongen, 6 april 2017

Bestuur en directie van Stichting Kasteel Amerongen

mr. J.A. Moolenburgh
Voorzitter

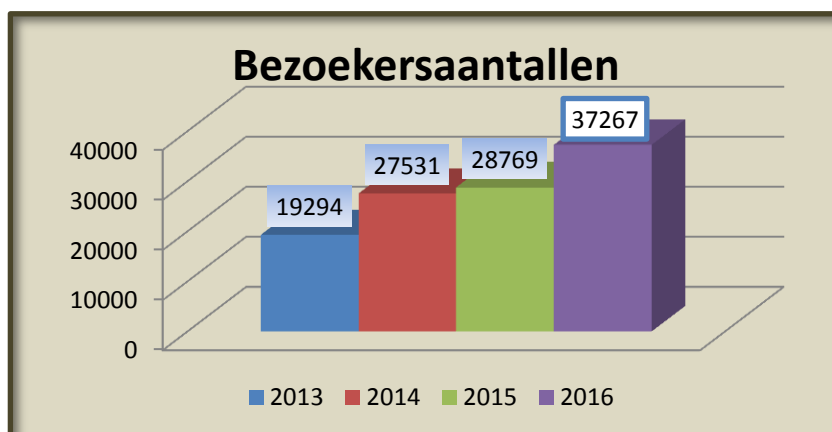
drs. H H Sietsma
Directeur

1. Het Huys als Museum

Publieksbereik

In 2016 is het aantal bezoekers gestegen van 29 241 naar 37 267. Ten opzichte van 2015 betekent dit wederom een stijging van bijna 30%.

Dit is een positieve ontwikkeling.

Oorzaak hiervan is te herleiden naar een aantal extra acties.

Deze stijging is o.a. veroorzaakt door het thema de '*Sterke Vrouwen van Kasteel Amerongen*'. Dit jaarthema speelde in 2016 een centrale rol. Een op dit thema afgestemde rondleiding heeft heel veel extra bezoekers getrokken. Dit is mede te danken aan de uitstekende marketing rond dit onderwerp.

Tevens heeft naar aanleiding van het door de Verenigde naties (FAO) ingestelde '*Jaar van de Boon*' de peulvrucht op een prominente manier aandacht gekregen in onze moestuin, met steun van o.a. de Landbouwuniversiteit Wageningen en de Rabobank. Deze activiteit kreeg veel aandacht in de media en trok daardoor veel belangstellenden.

Ook in 2016 hebben vanuit onze deelname aan de bekende acties van de Bankgiro Loterij, de Lidl actie, de actie in het klantenmagazine van de ASN bank en activiteiten in het kader van ons lidmaatschap van de Topkastelen een groot aantal bezoekers mogen ontvangen.

Verder hebben we een groot aantal bezoekers (ca. 2 300) mogen verwelkomen die een bezoek aan ons Huys als prijs hadden gewonnen door deelname aan de Nationale Postcode Loterij.

Ook de activiteiten voor kinderen, zoals de "zaklantaarntocht" en de speciale rondleidingen voor scholen trokken weer meer bezoekers.

Marketing

In 2016 is er door budget dat aan de SSKU beschikbaar werd gesteld door de Provincie Utrecht t.b.v. alle aangesloten kasteelmusea een marketeer aangetrokken. Deze heeft voor alle betrokken kasteelmusea een gedegen publiciteitsplanning en strategie opgesteld.

2. Activiteiten 2016

In 2016 was er op Kasteel Amerongen een aantal bijzondere ontwikkelingen en activiteiten. We noemen de volgende:

Antiekbeurs 24 t/m 28 maart

Tijdens deze dagen presenteerden ruim 40 antiquairs en kunsthandelaren hun collectie antieke meubelen, objecten en klassieke kunstvoorwerpen in een tent op het voorplein. Het kasteel was op deze dagen ook geopend voor de bezoekers van deze antiekbeurs.

Academisten van het KCO zaterdag 14 mei

Met jeugdig elan en hoogstaande kwaliteit speelden vijf Academisten en drie leden van het Koninklijk Concertgebouworkest gezamenlijk een aantal stukken.

Dag van het Kasteel maandag 15 mei

Het thema op deze dag was "Proef het Verleden". Het publiek kon vrij dwalen door het Kasteel in alle voor hen toegankelijke ruimtes. Extra aandacht werd besteed aan het bewaren van eten. Voor de kinderen werd een kruidenkwis georganiseerd en alle bezoekers kregen een kopje 'Bentinck-bonensoep' aangeboden.

Muziekavond donderdag 7 juli

Een zomerse avond met het Fanfareorkest 'Ons Genoegen' uit Amerongen. Het orkest speelde in de open lucht aan de voorzijde van het Kasteel.

Midzomeravond zaterdag 25 juni

Verschillende artiesten traden tijdens deze zomeravond op. Het Huys stond in het teken van klassieke muziek. In de Oranjerie traden de Tangodansers van 'Amor de Tango' op. In de tent in de tuin werd muziek gemaakt door 'Les Tziganes' en 'Torno Tango'. Ray Klaassen zong het publiek toe vanaf het balkon. In de tuin kwamen de bezoekers elfjes, bloemenmeisjes, een hoffotograaf en leden van de theatergroep 'Chapeau' tegen.

Generatie Lezing vrijdag 2 september

De 4e Generatie Lezing. Deze jaarlijkse lezing wordt georganiseerd in samenwerking met de Stichting 'Open Monumentendag Amerongen'. Historicus Herman Pleij (1949) ging in zijn lezing "Bestaan er échte Amerongers" in op de noodzaak van lokale identiteiten.

Nacht van de Buitenplaats zaterdag 10 september

De Stichting 'Landschap Erfgoed Utrecht' organiseert samen met eigenaren van buitenplaatsen 1 keer per 2 jaar de 'Nacht van de Buitenplaats'. Bezoekers kunnen dan een speciaal kijkje nemen op een Utrechtse Buitenplaats. Tijdens de avond op Kasteel Amerongen stond voormalig bewoonster Elizabeth van Aldenburg Bentinck, één van de 'Sterke Vrouwen' centraal. Haar huwelijk met Sigurd von Ilseman en haar liefde voor dieren speelden een belangrijke rol in het muziekprogramma. Hannie Ritmeijer, pianiste en Claudia de Clercq, zangeres, brachten muziek van Claude Debussy en Maurice Ravel, tijdgenoten van Elisabeth, ten gehore. Het programma eindigde met de onlangs schoongemaakte huwelijksfilm van Elizabeth en Sigurd uit 1920. Deze geluidloze film werd begeleid door Hannie Ritmeijer op de piano.

Kasteel Amerongen was onderdeel van het programma van de Open Monumentendag (10 september), Museumweek (16 april t/m 24 april), Dag van het Kasteel (15 mei).

3. Ontwikkelingen per domein

Restauratieprojecten

Conservering wandtapijt

Het wandtapijt uit de lange gang toont een voorstelling van een fantasielandschap met bosschages waarop uiteenlopende dieren zoals een wolf, exotische vogels en een schildpad zijn afgebeeld. Het is toegeschreven aan de werkplaats van Maximiliaan van der Gucht. Dit was in het midden van de 17^e eeuw een gerenommeerd atelier uit Delft. De zijden inslag was op veel plaatsen door veroudering verteerd waardoor grote gleeën zijn ontstaan. De textielrestaurator heeft daarom een conserveringsplan gemaakt. Met behulp van de financiële bijdrage van het Hendrik Muller Fonds is het wandtapijt geconserveerd.

Naast de behandeling van de zwakke delen is het gehele wandtapijt voorzien van een katoenen sluitvoering. Deze fungeert als bescherming tegen vuil en stof en tevens als steunweefsel voor het tapijt. Om het tapijt zo gelijkmatig mogelijk te laten hangen is klittenband aangebracht.

Vooronderzoek hemelbed uit Lodewijkskamer

In de collectie van de kastelen Amerongen, Cannenburch en Heeswijk, bevinden zich hemelbedden waaraan het glorieuze karakter weliswaar nog steeds is af te lezen, maar waar conservering zeer dringend noodzakelijk is om ze te redden van verval. De drie kastelen werken samen om het herstel van deze hemelbedden mogelijk te maken.

In de periode 2014-2016 is er onderzoek gedaan naar het hemelbed van Kasteel Amerongen. Het doel hiervan is om zoveel mogelijk te weten te komen over de geschiedenis en de materialen van het bed.

Op grond van dit onderzoek wordt een conserveringsplan geformuleerd.

De studenten van de opleiding Conservering en Restauratie van de Universiteit van Amsterdam (UvA) hebben meegewerkt aan dit onderzoek. Het project 'Hemelse Bedden' is gefinancierd door het Prins Bernhard Cultuurfonds.

Conservering wandbespanning Bentinckkamer

In 2012 zijn tijdens de restauratie van het interieur werkzaamheden verricht aan de wandbespanning van de Bentinckkamer. De behangsels zijn toen door restauratoren in opleiding van de SRAL (Stichting Restauratie Atelier Limburg) en studenten van de UvA (Universiteit van Amsterdam) in het kader van hun studieprogramma, afgenomen, geconserveerd en teruggeplaatst. Hierbij is duidelijk geworden dat de conditie van de behangsels over het algemeen zwak tot plaatselijk zeer zwak is. Het ontbrak ons tijdens de restauratie in 2012 aan voldoende financiële middelen om verdere conservering en restauratie van de behangsels uit te voeren. Het Maassen-Staffhorst fonds en de Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen hebben het mogelijk gemaakt om alsnog een conserverende behandeling in 2016 door de SRAL te laten uitvoeren. Zij hebben o.a. een oppervlaktereiniging uitgevoerd en tevens de opspanning en bevestiging van het behang verbeterd.

Aankopen

Er is een portefeuille met documenten van Jan de Ridder aangekocht. Hij was eind 18^e eeuw rentmeester van Frederik Christiaan Reinhardt van Reede, vijfde graaf van Athlone, op de kastelen Amerongen en Middachten.

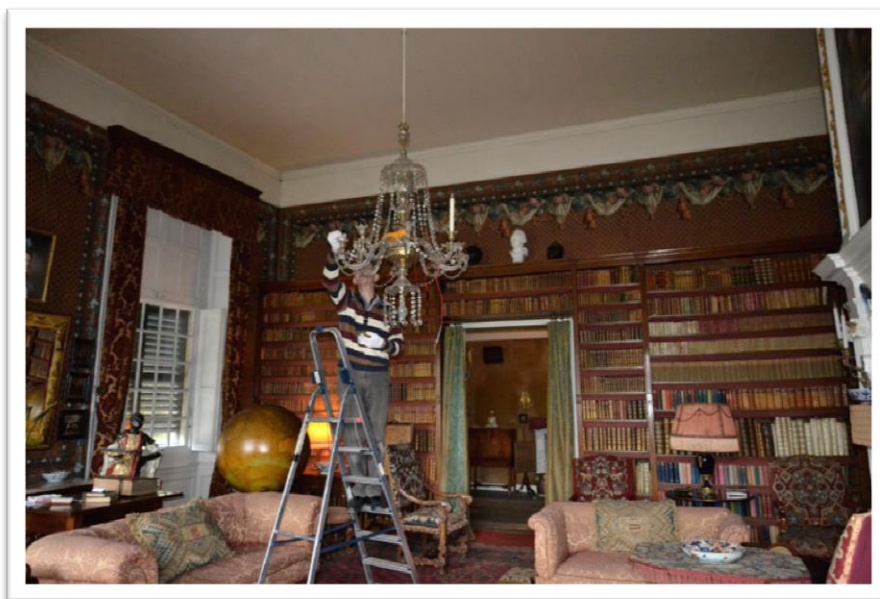
Ook is een zilveren blad aangekocht door de Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen. Het blad is gemaakt ter gelegenheid van de viering '50 jaar Heer van Amerongen'. Op het blad is de handtekening van Godard van Aldenburg Bentinck gegraveerd met daaronder 1879-1929.

Schenkeningen

Een eind 19^e eeuwse houten keukenkastje. Dit is eigendom geweest van de heer Stecher. Hij was de chef-kok op Kasteel Amerongen in de eerste helft van 20ste eeuw. Volgens overleveringen van de nazaten van Stecher heeft dit kastje in het onderhuis van het kasteel gestaan.

Vervanging ledverlichting

In 2016 heeft de Stichting ervoor gekozen om vanwege duurzaamheid en kostenbesparing de gloeilampen in de historische kroonluchters te vervangen door ledlampen. Deze aanpassing is mogelijk gemaakt door de Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen. Het led systeem is ontwikkeld door *Ramselaar Light Solutions*.

Winter op- en openstelling

In de winter wordt de collectie in het belang van het behoud, afgedekt met lakens. Het museum blijft open voor publiek. Kasteel Amerongen wil jaarlijks op deze wijze de bezoekers een kijkje achter de schermen van een museum laten nemen. Onderhoud van een historisch ensemble en de beleving van het gebouw staan dan centraal.

‘Sterke Vrouwen op Kasteel Amerongen’

In de zomer van 2016 is voor het eerst vanuit een thema gewerkt om Kasteel Amerongen onder de aandacht te brengen. Uit de vele generaties zijn vijf vrouwen gekozen die een opmerkelijke, veelzijdige en inspirerende rol hebben gespeeld op Kasteel Amerongen. Tevens waren deze persoonlijkheden illustratief voor een bepaalde periode.

De traditie van de belangrijke rol van vrouwen op Kasteel Amerongen is nog steeds van kracht, zij het op een andere manier. De vrouwelijke vrijwilligers en medewerkers, die zich verantwoordelijk voelen voor de instandhouding en de verfraaiing van het Huys hebben ook aandacht gekregen in deze tentoonstelling.

De tentoonstelling is op 9 juni op feestelijke wijze door Mies Bouwman en de bouwvrouw van Kasteel Amerongen, Margaretha Turnor (een rol vertolkt door actrice Herman de Roode) geopend. De tentoonstelling was verder uitgewerkt in een themarondleiding, een kleine expositie en een activiteitenprogramma. Het verhaal van de Vijf Sterke Vrouwen is hoofdzakelijk in het bovenhuys gepresenteerd. In de Von Ilseman-kamer was een kleine expositie ingericht met de ego documenten uit het huisarchief van de vijf vrouwen. In het onderhuys heeft de hedendaagse vrouw alle aandacht gekregen in de ruimtes die daarvoor waren opengesteld.

De tuinvrijwilligers, de moestuinvrijwilligers, de medewerkers van collectiebeheer en de vrijwilligers van het bloementeam hebben in samenwerking met vormgeefster Nienke van der Pol de ruimtes in het onderhuys ingericht. In de waskeuken was de video-installatie *'Een vrouw van een diplomaat'* van Saskia Boddeke en Peter Greenaway weer te zien.

Mies Bouwman op historische wijze ingehaald op het kasteel.

Mies Bouwman en directeur Herman Sietsma verwelkomd door Margaretha Turnor.

Suppoostenopstelling: elke derde zondag van de maand

In de maanden april t/m september is op de derde zondag van de maand een suppoosten opstelling aangeboden. Bezoekers kunnen op deze dagen vrij rondlopen door het kasteel.

Muzikale programma's

Dit jaar is rond het thema Sterke Vrouwen op Kasteel Amerongen een muziekprogramma samengesteld. De Vrouwen hebben namelijk een belangrijke bijdrage geleverd aan het muzikale leven op Amerongen. Gekozen is voor composities uit periodes van elk van deze Sterke Vrouwen. Het programma is samengesteld door pianiste/claveciniste Hannie Ritmeijer en zij heeft het in samenwerking met andere musici uitgevoerd.

De historische toneelvereniging Chapeau heeft in de schoolvakantie op theatrale wijze toelichting gegeven over de rol van het personeel ten tijde van graaf van Aldenburg Bentinck.

Zaklantaarnspeurtocht voor kinderen

Tijdens de voorjaars- en herfstvakantie zijn voor kinderen in de leeftijd van 4 t/m 12 jaar zaklantaarnspeurtochten door het Huys georganiseerd.

Het Huys werd voor deze gelegenheid verduisterd. Deze speurtochten werden erg gewaardeerd en zijn druk bezocht.

Zaklampenspeurtocht door Kasteel Amerongen

Kerstopstelling

Sinds 2014 is Kasteel Amerongen jaarlijks tijdens kerst op feestelijke wijze ingericht. De kerstopstelling trekt jaarlijks veel bezoekers en wordt zeer positief ontvangen.

Kasteel Amerongen heeft dit jaar zijn internationale karakter tijdens de kerst benadrukt door drie Europese landen in het middelpunt te stellen. Denemarken, Duitsland en Engeland hebben vanuit het verleden een belangrijke band met het kasteel gehad en daarom zijn de kerstradities van deze landen in de verschillende kamers onder de aandacht gebracht.

Kerstboom vervaardigd uit boeken

Kerstpresentatie in het huis

Jaar van de Boon

De Verenigde Naties heeft 2016 uitgeroepen tot het 'International Year of Pulses'. Wereldwijd worden bonen op de kaart gezet. In een samenwerkingsverband tussen Kasteel Amerongen, Taco IJzerman van Land&Co en Yneke Kootstra van de Bruine Bonen Bende is een project opgezet om in de historische moestuin van het Kasteel vier velden als "bonenetalage" in te richten. Doel daarvan was het promoten van de rol van bonen bij het publiek.

De opening vond plaats op 25 juni door Wethouder Boonzaaijer –what's in a name- van de Gemeente Utrechtse Heuvelrug gevolgd door een programma met sprekers. De bonen in de 'Bonenetalage' van Kasteel Amerongen bleven groeien en bloeien. Daarom gaven bonenkenners Taco IJzerman en Yneke Kootstra op 21 augustus en 4 september 'workshops' om meer over deze voedzame groenten te vertellen.

Wethouder Boonzaaijer plant t.g.v. de opening van het bonenproject een boon.

Herman Sietsma toont de waarde-cheque t.a.v. de bijdrage van het Rabo Stimuleringsfonds

Op dinsdag 20 en donderdag 22 september waren basisscholen uit de regio welkom om te komen helpen oogsten en doppen. Er was een korte rondleiding en leerlingen konden zo zelf ervaren, waar bonen en erwten vandaan komen én ontdekken dat bonen de leukste vormen en kleuren kunnen hebben!

Het jaar van de Boon eindigde op Kasteel Amerongen op zaterdag 1 oktober met het "oogstfeest". Het thema was "Dop je eigen boontjes". Op dit oogstfeest werden korte lezingen gehouden en konden de deelnemers bonen doppen. Verder heeft Meesterkok Angélique Schmeinck een zgn. 'smaakschilderij' gemaakt; culinair entertainment op topniveau! Voor de kinderen was er de mogelijkheid om een tekening te maken met bonen. Felix Wilbrink van de Telegraaf sloot de bijeenkomst op passende wijze af.

Meesterkok Angélique Schmeinck maakt een 'smaakschilderij'

Bloementuin

Dankzij een legaat van € 10 000 is in 2015 in de boventuin van Kasteel Amerongen een prachtige bloementuin aangelegd. Deze oase van bloemen verandert het hele jaar door van aanblik.

De bloementuin is aangelegd door- en onder professionele leiding van tuinarchitecte Jacqueline van der Kloet, een zeer bekend en hoog aangeschreven Nederlandse tuinontwerpster. Haar tuinen zijn over de gehele wereld te bewonderen.

Jacqueline heeft in haar ontwerp rekening gehouden met de bestaande bomen, de bodemsoort en de componenten licht en schaduw. Daarnaast zocht zij naar een combinatie van vaste planten, bollen, struiken en grassen. Maar ook naar een variatie in de beplanting van hoog en laag.

De bloementuin van het kasteel is zo ontworpen dat het hele jaar door prachtige kleurencombinaties te zien zijn.

Ook in 2016 trok onze prachtige bloementuin veel bezoekers.

Het onderhoud van het Huys en de bijgebouwen

De rijksbijdrage op grond van het Besluit Rijksinstandhouding Monumenten (BRIM) is voor de jaren 2015 t/m 2020 door de RCE bepaald op € 19 342 (2015) en € 16 364 (volgende jaren) per jaar.

Dit bedrag is, vergeleken met de jaarlijkse behoefte voor onderhoud gebouwen (jaarlijks minimaal € 100 000) zeer beperkt. Om die reden zijn in 2016 alleen de meest urgente werkzaamheden uitgevoerd, zoals het schilderwerk van het stallencomplex en het Poortgebouw.

Door de Monumentenwacht zijn in 2016 de noodzakelijke inspecties uitgevoerd. Het Inspectierapport 2016 is mede leidraad bij het bepalen van de urgentie van onderhoudsmaatregelen in de komende jaren. Het onderhoud vergt vanaf 2017 een stevige intensivering om op termijn niet voor hogere kosten geplaatst te worden.

Voorts is een project gestart om de twee kwetsbare monumentale bruggen (over de buiten- en de binnengracht) te restaureren. De kosten hiervan bedragen naar schatting tenminste € 0,5 mln., een bedrag dat geheel uit externe middelen zal moeten worden bijeengebracht. Eind 2016 is voor dit project een subsidie-aanvraag bij het Parelfonds (provincie Utrecht) en enkele andere fondsen ingediend.

Educatie

Kasteel Amerongen verzorgt educatieve programma's die worden ingevuld naar aanleiding van vragen van bezoekende instanties. De werkgroep "Educatie" bestaat uit een 6-tal leden dat in toenemende mate succesvol vorm en inhoud geeft aan deze programmering. In samenwerking met externe instanties zoals Landschap en Erfgoed Utrecht (LEU), 'De Werkhoven' en een aantal scholen uit de regio, zijn diverse projecten uitgevoerd.

De bezoeken van diverse basisscholen uit de gemeente Utrechtse Heuvelrug die in het kader van de canon van Z.O. Utrecht kennismaken met ons cultureel erfgoed, heeft ook dit jaar weer plaatsgevonden.

Ook dit jaar heeft Kasteel Amerongen meegedaan met het project "Is het schaap de sigaar?" Dit is een regionaal erfgoedproject in samenwerking met het Tabaksteeltmuseum, Museum Veenendaal en het Archief van Veenendaal voor brugklassers van het voortgezet onderwijs. De historische, sociale en economische verwevenheid van Amerongen en Veenendaal wordt hierin op allerlei manieren belicht. Er zijn in het kader van dit project totaal 9 groepen op bezoek geweest.

In het Huys en de tuin zijn verschillende speurtochten voor bezoekers met kinderen uitgezet. Sommige speurtochten zijn o.a. in samenwerking met het LEU en het Rabo Stimuleringsfonds ontwikkeld en aangepast aan de evenementen en activiteiten op het Kasteel. Speciaal wordt genoemd de zaklampentocht die in de voorjaars- en herfstvakantie succesvol is geweest.

Sinds een aantal jaren doet Kasteel Amerongen mee aan de landelijke actie van Museumkids in de Museumweek. Museumkids is gerelateerd aan de Museumvereniging. Op hun website worden de activiteiten van Kasteel Amerongen vermeld.

Voor het voortgezet onderwijs wordt gewerkt aan een project over W.O. I waarin scholieren via een website (<http://www.geschiedenislokaalutrechtwo1.nl/>) hun kennis kunnen vergroten over deze oorlog. Als pilot heeft een school een bezoek gebracht aan ons Huys.

Tenslotte zijn er scholen op bezoek die in onze omgeving op kamp zijn en van te voren met ons een afspraak maken voor een op maat gemaakt programma.

De werkgroep educatie heeft een activiteitenplan ontwikkeld voor 2017 op basis van de evenementenkalender.

In toenemende mate wordt aandacht besteed aan onze jeugdige bezoekers. Uit diverse evaluaties blijkt telkens weer de positieve feedback die wij als instelling ontvangen van docenten, leerkrachten en leerlingen.

Onderhoud van de tuin

Voor onderhoud van de kasteeltuin kon in 2016 nog gebruik gemaakt worden van de zgn. Groene BRIM (Besluit Rijksinstandhouding Monumenten) die is toegekend voor de jaren 2012 t/m 2016. Na het jaar 2016 zal deze subsidie worden afgerekend aan de hand van een controle op de ingediende nota's.

Tevens is in 2016 aandacht besteed aan de aanvraag Groene BRIM voor de periode 2017 t/m 2021. Deze aanvraag is tijdig ingediend bij de RCE.

De Grachten

De grachten rond Kasteel Amerongen zijn langzamerhand aan het dichtgroeien en dichtslibben. Het is hoogst noodzakelijk dat de bovenlaag die bestaat uit resten van bladeren en dergelijke verwijderd wordt. De ecologische toestand is onderzocht en is gezond bevonden. In overleg met het adviesbureau Ingensche Waarden BV wordt onderzocht of via een zgn. "schraapmethode" met een boot deze bovenlaag verwijderd en later afgevoerd kan worden.

DeTuin

Realisatie van de Bloementuin

De in 2015 gerealiseerde bollenbeplanting heeft ook in 2016 veel enthousiaste bezoekers getrokken. Het onderhoud van dit gedeelte van de tuin is erg arbeidsintensief.

Gerealiseerde projecten

- herbeplanting van de hortensiakade d.m.v. een historisch beter passend assortiment hydrangea's
- vervanging van de beplanting t.b.v. de in 2015 aangeschafte eikenhouten kuipen
- vervanging van de groep azalea's bij de pergola in de boventuin
- vervanging van de mahoniastruiken bij de stallen
- beplanting van een mahoniahaag om de dierengrafjes
- beplanting van een taxushaag aan weerskanten van de eerste brug
- zieke buxushagen bij de zonnewijzer op het voorplein en bij het kindershuisje zijn vervangen door taxushagen
- beplanting van een mahoniahaag achter de A3-schuur

Mw. Aaf de Ridder – tuinvrijwilliger (foto gemaakt door E. Kok)

Het Tuinonderhoud

Belangrijk aandachtspunt blijft dat er effectief grootonderhoud gerealiseerd moet worden voor het hele terrein van tuin en bos. Dit is ook van toepassing op de realisering van een herbeplantingsplan voor de bosdelen van het kasteelterrein. Water geven in tijden van droogte blijft een grote zorg. Zonder de extra inzet van tuinbaas en vrijwilligers is dit niet mogelijk.

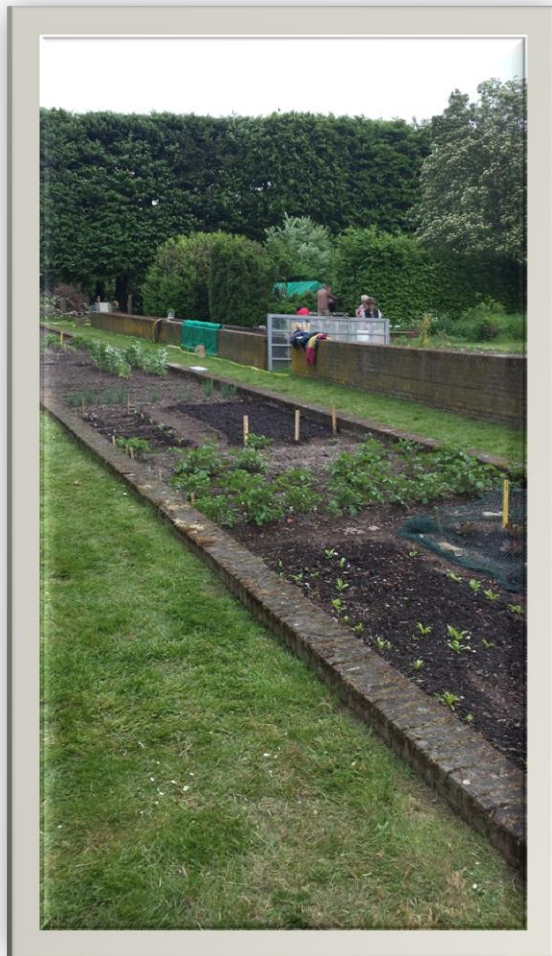
De bestaande plannen voor de herinrichting van de Bentinckweide zullen opnieuw worden bekeken.

Gewaardeerd blijft de inzet van een groot aantal tuin- en moestuinvrijwilligers onder aansturing van de tuinbaas. Tuinbaas Bert Sluijter heeft begin juni 2016 aangegeven te willen stoppen met het zeer intensieve werk in de tuin.

Historische Biologische Moestuin

Algemene informatie

In de biologische moestuin wordt geteeld met een vruchtwisselingschema van 6 jaar. Er wordt hoofdzakelijk uit zaad opgekweekt. Soms worden kleine plantjes aangekocht. Nadat de vrijwilligers in 2015 een korte cursus biologisch moestuinieren hadden gevolgd, is het team met meer zelfstandigheid in 2016 aan de slag gegaan. De eindverantwoordelijkheid berust bij Bert Sluijter, de tuinbaas. De indeling van een veld van 120 m² is gewijzigd in vierkante vakken i.p.v. driehoeken. De bewerking is daardoor wat minder intensief geworden.

Veranderingen in de moestuin

In 2016 is besloten om tussen de groentegewassen ook bloemen te telen: een historische moestuin met nut én schoonheid.

Aan het begin van de moestuin bij de Berceau is een informatiebord geplaatst om bezoekers op de hoogte te brengen van de indeling en de teelt van de gewassen.

Bij een aantal groenten is een klein informatiebordje geplaatst met daarop meer informatie over het specifieke ras.

De composthoop die aan het begin van de tuin lag, is verplaatst naar de muur bij de Veerweg. Hierdoor is de moestuin veel uitnodigender geworden voor bezoekers.

Door de enorme inzet van het team is de teelt voorspoedig verlopen. De groenten uit de tuin werden aan (tuin)vrijwilligers verkocht en ook aan bezoekers van het Kasteel. Wij kunnen trots zijn op een positief saldo aan het einde van het jaar 2016.

Contact met Buitenplaats

Halverwege het jaar ontstond er contact tussen de nieuwe chefkok van Buitenplaats, de horeca gelegenheid op het terrein, en de vrijwilligers in de moestuin.

Met hem is afgesproken dat hij een aantal groenten en kruiden uit de tuin zou afnemen. Een factuur werd steeds na afloop gestuurd.

Dit heeft erin geresulteerd dat in november 2016 door hem een lijst met gewenste groenten is aangeleverd, die in de reguliere bestelling voor 2017 is meegenomen. Deze in de moestuin geteelde groenten zullen verwerkt worden in de gerechten van het sterrenrestaurant Bentinck, onderdeel van Buitenplaats Amerongen.

Ticketshop

Gedurende 2016 heeft een vaste kern vrijwilligers in de ticketshop zich weer geweldig ingezet om onze bezoekers van dienst te zijn.

Onze vrijwilligers in de ticketshop zijn zich er terdege van bewust dat zij het visitekaartje zijn van ons Kasteel en ontvangen van het publiek veel waardering.

De ticketshop is ook het frontoffice voor De Buitenplaats. Ten behoeve van cliënten van de Buitenplaats worden bijv. bruidstaarten afgeleverd, spullen van de vorige dag opgehaald, bloemen gebracht. Er worden telefoontjes aangenomen, de poort dient te worden geopend... Kortom teveel om op te noemen!

Mede door toename van het aantal bezoekers was de werkdruk in 2016 hoger dan in het jaar ervoor. Om de hoge werkdruk goed te kunnen blijven hanteren, is het opleiden en begeleiden van de vrijwilligers een voortdurend aandachtspunt. Het is wenselijk dat er t.b.v. de ticketshop meer vrijwilligers worden geworven.

De Kasteelwinkel 'Annebetje'

De belangstelling voor onze mooie kasteelwinkel vanuit het dorp Amerongen neemt toe. Menig inwoner heeft de weg naar de winkel (terug)gevonden. De waardering voor het assortiment én de sfeer wordt veelvuldig geuit. Een regelmatige inkoop van artikelen blijft van groot belang. Dit om, buiten ons bestaande assortiment van kasteel gerelateerde artikelen, ook in te kunnen spelen op de trends van nu, mits deze passend zijn bij onze ambiance.

Het is voor de ticketshop ook wenselijk dat er een aantal nieuwe vrijwilligers geworven wordt.

4. Fondsen 2016

De volgende middelen zijn in 2016 ontvangen of toegezegd voor bijzondere projecten:

Presentatie Sterke Vrouwen op Kasteel Amerongen:

Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen	€ 4,200

Conservering wandbespanning Bentinckkamer kosten: € 19,940

Stichting Maassen-Staffhorst	€ 17,154

Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen	€ 2,500

Jaar van de Boon kosten: € 12,936

Rabobank Utrechtse Heuvelrug	€ 9,500

Restauratie van de twee bruggen kosten: € 514,000

Prins Bernhard Cultuur Fonds	€ 50,000

Stichting K.F. Hein Fonds	€ 15,000

Stichting Dioraphte	€ 40,000

5. Bestuur

Het bestuur heeft in 2016 6 maal vergaderd, nl. op 4 februari, 7 april, 1 juni, 24 oktober en 15 december.

Het bestuur hield zich, behalve met de reguliere thema's, waarvan de financiën het zwaartepunt vormden, o.a. bezig met fondsenwerving, de activiteitenoverzichten, onderhandelingen met huurder van de bijgebouwen (Buitenplaats), een gesprek met het college van b en w over met name de parkeersituatie en andere zaken betreffende de fysieke staat van het complex.

Het bestuur in samenstelling per 1 januari en 31 december 2016, met jaar van aftreden:

Naam:	Toegetreden:	Afgetreden:
Dhr. C.J. Beuving (Penningmeester)	2012	
Dhr. J.L. Herremans (Bestuurslid q.q. namens SVKA)	2012	
mr. J.A. Moolenburgh (Voorzitter)	2015	
Mw. Dr. E.A. Sijmons (Bestuurslid)	2010	
Drs. E. Wilbrink (Bestuurslid)	2012	2016
Mw. J. de Brauwere (Bestuurslid q.q.)	)	Mw. De Brauwere en
Dhr. G. von Ilseman (Bestuurslid q.q.)	)	dhr. Von Ilseman bekleden namens 'de Familie', samen één qualitate qua zetel in het bestuur

Het bestuur hanteert de Code Cultural Governance. De leden ontvangen voor hun werkzaamheden geen vergoeding.

6. De organisatie

Professionele staf:

- * Directeur gedurende 2016 dhr. H.H. (Herman) Sietsma, voor gemiddeld (0,3 fte)
- * Conservator: dhr. L. (Lodewijk) Gerretsen (1,0 fte)
- * Tuinbaas: Dhr. B. (Bert) Sluijter (0,4 fte)
- * Directiesecretaresse: Mw. A.E. (Lydia) van Manen (0,5 fte)
- * Collectie-onderhoud (elk 0,2 fte): mw. T.(Toos) van Eck, mw. J. (José) van den Brink, mw. J. (Jolanda) Anastasiadis en mw. A. (Alie) Elenbaas
- * Administratie/boekhouding (uitbesteed) dhr. J. Aalbers, 0,2 fp.

SVKA

Met de Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen (SVKA) bestond ook in 2016 weer een prima verstandhouding. De Vrienden spannen zich in voor verschillende zaken op cultureel gebied, zoals de kasteelconcerten, die zij organiseren, en de bekostiging van zaken die anders niet tot stand zouden komen, zoals in 2016:

Aanschaf Beamer t.b.v. expositie Sterke Vrouwen van Amerongen:	€ 4,100
Conservering wandbespanning Bentinckkamer:	€ 2,500
Aanschaf partytent:	€ 10,500
Restauratie 5 schilderijlijsten:	€ 5,500

Vervanging lampen kroonluchters door LED verlichting: € 6,900

Het bestuur is de Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen voor de samenwerking en de financiële ondersteuning zeer erkentelijk.

VRIJWILLIGERS

Ook in 2016 was Kasteel Amerongen weer in sterke mate afhankelijk van de vrijwilligers die het Huys dragen. Plm. 190 vrijwilligers, verdeeld in verschillende groepen, hebben de dagelijkse activiteiten verricht.

Het betreft de groepen:

- *Engelen (textielrestauratie) (20 personen)
- *Rondleiders (44 personen)
- *Bloementeam (2 personen)
- *Dagmanagers (10 personen)
- *Gastvrouw/heer (11 personen)
- *Boekenploeg (2 personen)
- *Klussenploeg (12 personen)
- *Tuinonderhoud (44 personen)
- *Administratie, Ticketshop, Winkel (27 personen)
- *Marketing en evenementen (9 personen)
- *Educatie (6 personen)

Leer-werkplekken:

- * HBO leerling van de Reinwardt academie. Amsterdamse Hoge school voor kunsten
- * MBO leerlingen van het Hout en Meubileringscollege Amsterdam, studierichting Collectiebeheer
- * HBO leerlingen van de Hogeschool Utrecht, opleiding bouwhistorie, restauratie en monumentenzorg
- * VMBO leerlingen van het vakcollege Maarsbergen, richting bouw, wonen en interieur
- * Maatschappelijk stage plek van het voorgezet onderwijs.

Stichting Kasteel Amerongen
Drostestraat 20
3958 BK Amerongen
T. 0344-563766

<http://www.kasteelamerongen.nl/>